

3. Ұжымдастырудың экономикалық сандары:

Қазақстан ауыл шаруашылығындағы ұжымшарларға күштеп біріктіру, отырғындыландыру саясаты шаруашылықтың көпшілік жүзесін жоюға жетті. Жеке шаруа қожалықтарының орнына ұжымдық шаруашылықтар — ұжымшарлар келді.

Сталиндік күштеп ұжымдастыру аса ауыр сандарға ие болды. Қазақстанда отырғындыландыру мен ұжымдастыру кезінде шалдан айырылу, халықтың жаппай қарсаңдануына жетті. 1931-1932 жылдардағы ашаршылыққа соқтығып, қазақ ауылдарына ауыр зобалаң жетті.

Ұжымдастырудың демографиялық сандары:

1926 және 1939 жылдары КСРО мен Қазақстанда халық санақтары жүргізілді. Санақтар бойынша Қазақстандағы халық санының азайғандығы туралы деректер жасауға болады. 1926 жылы қазақтардың саны 3 млн 628 мың адам құраса, 1939 жылы 1 млн 321 мың адам болды. Қазақ халқының саны 36,7%-ға кеміп кеткен. 1930 жылы ашаршылықтан 313 мыңнан астам адам, 1931 жылы 755 мың адам қаза болды. 1932-1933 жылдар зобалаңның шыңы болып есептеледі. Мүлдем мың қазақ Қазақстаннан тыс жерлерге көміп кетті.

Осындай қарсаңдықтың нәтижесінде Қазақ АКСР халқының этникалық құрамы өзгерді. Қазақтар өз жерінде этникалық азшылыққа айналып, 1939 жылғы санақ бойынша республика халқының тек үшінші бірін ғана құрады. Тек 1969 жылы ғана қазақтардың өз санын қалпына келтірудің сәтсіздігі.